

Natuurwacht Bommelerwaard - Jaarplan 2023

In analogie met het Beleidsplan 2023-2027 is het jaarplan 2023 als volgt ingedeeld:

1. Algemene zaken
2. Natuureducatie
3. Landschapsbeheer
4. Natuurbescherming
5. Natuurstudie

1. Algemene zaken

1.1 Bestuur

Doel: Versterking van het bestuur tot 7 bestuursleden.

Omschrijving: Er is een kandidaat voor de functie van algemeen bestuurslid die het bestuur wil voordragen op de Algemene Ledenvergadering. Daarmee komt het aantal bestuursleden zoals gewenst op 7 personen.

Kosten: geen

Baten: n.v.t.

1.2 Leden

Doel: Ledenbetrokkenheid verhogen.

Omschrijving: De Natuurwacht telt inmiddels 473 leden (begin 2023). Het bestuur zou graag zien dat leden zoveel mogelijk betrokken blijven en worden bij de activiteiten. Daartoe organiseren de werkgroepen openbare werkgroepactiviteiten (zoals de martermaand, hulp bij salamandertrek). Bij deze activiteiten wordt aandacht gegeven aan het betrokken houden van deelnemers (bijv. bij een volgende activiteit) en de interesse gepolst om actief te worden voor de vereniging. Oproepen tot deelname aan deze activiteiten worden geplaatst in de activiteitenagenda van het magazine en de (social) media. Naast het aankondigen van activiteiten draagt het plaatsen van berichten op social media ook bij aan de ledenbetrokkenheid.

Activiteiten die (o.a.) met dit doel georganiseerd worden in 2023 zijn:

- Big Day Bommelerwaard (vogelspotwedstrijd); in 2023 in de gemeente Zaltbommel.
- Vrijwilligersuitje voor vrijwilligers van de Natuurwacht, als dank voor hun inzet. Dit uitje wordt ongeveer eens in de vijf jaar georganiseerd.
- Activiteit na afloop van de ALV.
- Natuurwandelingen voor leden door de Werkgroep Natuurwandelingen, om leden te enthousiasmeren voor verschillende soortgroepen (en daarmee de diverse werkgroepen van de Natuurwacht).

Kosten: €300,- voor de Big Day; €2400,- voor het vrijwilligersuitje

Baten: €7000,- aan contributie en giften; €100,- eigen bijdrage van deelnemers voor de Big Day

1.3 PR voor de vereniging

Doel: De Natuurwacht onder de aandacht brengen bij de inwoners van de Bommelerwaard.

Omschrijving: Om de zichtbaarheid van de Natuurwacht te vergroten, wil het bestuur in 2023:

- Website en sociale media gebruiken voor voorlichting over flora en fauna van de Bommelerwaard, en het aankondigen van activiteiten van de Natuurwacht, naar zowel leden als niet-leden. Ook publiceren over de publieks- en werkgroepactiviteiten die hebben plaatsgevonden en proberen de sfeer hiervan over te brengen. Daarmee laten zien dat er wat gebeurt. Naast de natuur zelf ook de mensen in beeld brengen, binnen privacy kaders.
- Zorgen dat er in de lokale media bericht wordt over verslagen van inventarisaties en activiteiten van de Natuurwacht. Contact met Bommelerwaardgids, Brabants Dagblad (en misschien andere/digitale media) verbeteren (een aanspreekpunt hebben) en proberen af en toe een verslaggever bij een activiteit of lezing te hebben.
- Continuering van het halfjaar magazine 'Natuurlijk Bommelerwaard' en dit magazine eventueel ter inzage leggen bij diverse instanties (bijvoorbeeld wachtkamer van huisarts). Er worden extra exemplaren bijgedrukt voor promotiedoeleinden en voor aanmeldingen van nieuwe leden.
- Organiseren van openbare werkgroepactiviteiten.
- Big Day Bommelerwaard.
- Uitbrengen van nieuwsbrieven voor bewoners inzake heemtuin / kruidentuin en Kloosterwiel.

Kosten: zie voor kosten website paragraaf 1.4; zie voor kosten Big Day paragraaf 1.2; kosten magazine: €3000,- voor druk- en portokosten; zie voor kosten nieuwsbrief 3.1;

Baten: €200,- advertentie magazine.

1.4 Website

Doel: De website is communicatiemiddel van de NWB in de meest brede zin.

Omschrijving:

In 2023:

- Aanvullen van de content. Met name de informatie over de werkgroepen en de standpunten over belangrijke thema's.
- Blogfunctie gebruiken, waarbij werkgroepverantwoordelijken verslag kunnen leggen van activiteiten.
- Update naar Joomla 4, en eventueel een mooiere layout template toepassen. Waar nodig/mogelijk hulp van Yourhosting hierbij inschakelen.

Verantwoordelijk bestuurslid: Erwin van der Speld

Kosten: € 880,- voor onderhoud website en eventuele ondersteuning van Yourhosting.

Baten: n.v.t.

2. Natuureducatie

2.1 Excursies

Doel: Mensen kennis laten maken met natuur in de Bommelerwaard. Bij inwoners van het gebied interesse wekken in de flora en fauna van de directe omgeving en kennis daarover delen.

Omschrijving: De excursies zijn openbaar en worden gehouden in de Bommelerwaard. Eventueel worden besloten excursies op aanvraag van externe partijen (bijvoorbeeld gemeente) georganiseerd. Hier kan een vergoeding voor gevraagd worden.

Verantwoordelijk bestuurslid: Cassandra van Altena

Kosten: €50,-

Baten: voor openbare excursies ontvangt de Natuurwacht geen inkomsten, voor externe partijen kan een vergoeding gerekend worden.

2.2 Lezingen

Doel: Kennis overbrengen over natuur en landschap in het algemeen of specifiek over de Bommelerwaard. Mensen kennis laten maken met de Natuurwacht en activiteiten.

Omschrijving: Lezingen georganiseerd door de Natuurwacht gaan over diverse onderwerpen gerelateerd aan flora en fauna of aan het landschap in de Bommelerwaard. De lezing kan verzorgd worden door iemand van de Natuurwacht, of door iemand van buiten de vereniging. Ook kunnen lezingen gegeven worden op aanvraag. In 2023 willen we de samenwerking zoeken met verwante verenigingen zoals de Capreton om een breder publiek te vinden voor lezingen, en/of om voor elkaar een lezing te verzorgen.

Verantwoordelijk bestuurslid: Cassandra van Altena

Kosten: €570,- voor drie lezingen.

Baten: €60,-

2.3 Onderwijs en maatschappelijke stage

Doel: De jeugd bekend maken met de natuur en het belang daarvan in hun directe omgeving o.a. door het overbrengen van kennis en het organiseren van activiteiten voor onderwijsinstellingen en verenigingen in de Bommelerwaard

Omschrijving:

- De NWB biedt mogelijkheden voor maatschappelijke stages.
- In voorkomende gevallen, ondersteunen bij het maken van profielwerkstukken.
- De Werkgroep Vlinders biedt onderwijslessen aan (Vlinders in de Klas, zie 5.1).
- Informatiemateriaal ter beschikking stellen inclusief 'tiplijst' voor spreekbeurten basisonderwijs.
- Activiteiten voor scouting Zaltbommel.

Contactpersoon: Voorzitter

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken en Erwin van der Speld (maatschappelijke stage), Lot Tönis (Vlinders in de Klas), Dirk Muller (scouting)

Kosten: €100,- voor activiteiten scouting. Zie voor kosten Vlinders in de Klas paragraaf 5.1.

Baten: n.v.t.

2.4 Heemtuin en kruidentuin (educatie)

Doel: Mensen kennis laten maken met de natuur en in het bijzonder de stinzenflora in de Bommelerwaard. Bij bezoekers van beide tuinen kennis over en interesse wekken in de flora en fauna van het rivierengebied.

Omschrijving: Bewoners van de binnenstad ontvangen in het voorjaar een nieuwsbrief over het beheer en de verrichte werkzaamheden.

Contactpersoon: Ton van Balken / Harry Kolman

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken

Kosten: Zie voor kosten nieuwsbrief paragraaf 3.1.

Baten: n.v.t.

3 Landschapsbeheer

3.1 Kloosterwiel

Doel: Beheer en onderhoud van Natuurgebied De Kloosterwiel gelegen tussen Zaltbommel en Gameren.

Omschrijving:

Dit jaar worden de knotwilgen aan de oostzijde van De Kloosterwiel gesnoeid. We doen dat vroeg in het jaar wanneer de waterstand laag is. De takken dienen versnipperd te worden. De snippers zullen worden uitgereden op de modderige paden aan westzijde van de wiel. Na dit werk zijn de knotwilgen op het zogenaamde brameneiland aan de beurt. Op enkele doordeweekse dagen zullen we ‘verkeerd opschot’ in het dichte bos aan deze westzijde gaan verwijderen. Dit dichte bos is ideaal voor vele zangvogels. Snelgroeiende bomen mogen daar niet de overhand krijgen. Meidoorn en els moet zich daar goed kunnen ontwikkelen en worden daarom vrijgesteld. Aan het eind van het seizoen zullen de hoge knotwilgen gesnoeid worden nabij de volkstuinten.

In het najaar zal een avond georganiseerd worden om gezamenlijk het ‘knotseizoen’ af te trappen. Tijdens deze avond komen ook veiligheidsaspecten rond de werkzaamheden aan bod. Deze avond is ook toegankelijk voor andere werkgroepen waarvoor dit van belang is (m.n. steenuilenwerkgroep en torenvalkwerkgroep). Om het werk goed en veilig uit te voeren, worden diverse arbeidsmiddelen (gereedschap, ladders, etc.) jaarlijks gekeurd. Waar nodig worden persoonlijke beschermingsmiddelen aangeschaft als fluorescerende hesjes, veiligheidshelmen etc, en de mogelijkheid tot het volgen van cursussen (bijvoorbeeld bij SLG) aangeboden.

Contactpersoon: Ton van Balken

Onderhoud gereedschap: Guido van Heteren

Verantwoordelijk bestuurslid Beheer: Ton van Balken

Verantwoordelijk bestuurslid Keuringen en Beschermingsmiddelen: Erwin van der Speld

Kosten: €2500,- voor onderhoud en kosten werkgroep; €1000,- voor onderhoudskosten Heemtuin en Kruidentuin; €1000,- voor kosten omheining schapenwei bij heemtuin; €150,- voor drukkosten van de nieuwsbrief; €600,- voor kosten rondom veiligheid(skleding); €350,- voor jaarlijkse keuringen motorgereedschap en ladders (inclusief materiaal andere werkgroepen); €200,- voor kosten startavond.

Baten: €1900,- vergoeding gemeente voor beheer Kloosterwiel en investeringen in veiligheid inzake de vrijwilligers.

3.2 Eendenkooi Hedel

Doel: Deze kooi als cultureel erfgoed voor de Bommelerwaard te behouden.

Omschrijving: De werkgroep helpt twee keer per jaar de kooiker van de particuliere eendenkooi in Hedel met het (achterstallig) onderhoud van de kooi.

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken

Kosten en baten: Zie paragraaf 3.1

3.3 Overige natuurgebieden Bommelerwaard

Doel: Aanpak van achterstallig onderhoud in natuurgebieden en bij kleinschalige landschapselementen in de Bommelerwaard.

Omschrijving: In Roomgat, uiterwaarden in Hedel en Fort Voorne worden werkzaamheden uitgevoerd in samenwerking met Natuurmonumenten.

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken

Kosten en baten: Zie paragraaf 3.1

3.4 Heemtuin, kruidentuin en schapenwei (onderhoud)

Doel: Beheer en onderhoud van de heemtuin, kruidentuin en schapenwei in Zaltbommel. Een uniek stukje open groene ruimte in de binnenstad van Zaltbommel behouden.

Omschrijving: De werkgroep Heemtuin/Kruidentuin heeft tweemaal per maand (seizoen maart t/m september) op woensdag en zaterdag een werkochtend. In 2023 zal de meidoornhaag deels gesnoeid worden. Ook zal een deel van de omheining van de schapenwei moeten worden hersteld.

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken

Kosten en baten: Zie paragraaf 3.1

4 Natuurbescherming

4.1 Steenuilenwerkgroep

Doel: De werkgroep heeft als doel de steenuilen binnen de Bommelerwaard, in de meest brede zin, te ondersteunen.

Omschrijving: Om de doelstelling te verwezenlijken onderneemt de werkgroep de volgende activiteiten:

- faciliteren van Steenuilen door middel van het plaatsen, onderhouden en zo nodig vervangen van nestkasten. De kasten worden tenminste tweemaal per jaar bezocht voor broedcontrole en schoonmaak.
- onderhouden van contacten met de erf-eigenaren (elk erf heeft een werkgroeplid als contactpersoon).
- onderhouden van contacten met de twee gemeenten en provincie over situaties daar waar het belang van de steenuil in het geding is. (o.a. nieuwbouwprojecten, slooprojecten). Gevraagd en ongevraagd leveren van expertise en 'hand en span' diensten verlenen bij genoemde projecten.
- Organiseren van een lezing over steenuilen in de Bommelerwaard.

Om het werk goed en veilig uit te voeren, worden diverse arbeidsmiddelen jaarlijks gekeurd. Waar nodig worden persoonlijke beschermingsmiddelen aangeschaft. In 2023 wordt klim- en takelmateriaal aangeschaft, en enkele ehbo-tasjes.

Verantwoordelijk bestuurslid: Harry Kolman

Kosten: Kosten werkgroep: €750,-; zie voor kosten lezing paragraaf 2.2; zie voor kosten keuringen en persoonlijke beschermingsmiddelen paragraaf 3.1.

Baten: Donaties erfeigenaren; verkoop kasten aan 'derden'; subsidies/bijdragen: €250,-

4.2 Torenavalkwerkgroep

Doel: De werkgroep heeft als doel de torenvalken binnen de Bommelerwaard, in de meest brede zin, te ondersteunen.

Omschrijving: Om de doelstelling te verwezenlijken onderneemt de werkgroep de volgende activiteiten:

- door middel van het plaatsen, onderhouden en zo nodig vervangen van nestkasten goede nestgelegenheid bieden aan torenvalken. De kasten worden regelmatig bezocht voor broedcontrole en schoonmaak.
- onderhouden van contacten met de erf-eigenaren.
- onderhouden van contacten met de twee gemeenten en provincie over situaties daar waar het belang van de torenvalk in het geding is.
- voorlichting over de torenvalk door middel van nieuwsberichten in het Natuurwacht magazine.

Om het werk goed en veilig uit te voeren, worden diverse arbeidsmiddelen jaarlijks gekeurd. Waar nodig worden persoonlijke beschermingsmiddelen aangeschaft.

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken

Kosten: €200,-; zie voor kosten keuringen en persoonlijke beschermingsmiddelen paragraaf 3.1.

Baten: n.v.t.

4.3 Akkervogelwerkgroep

Doel: Monitoring van de patrijs en daar waar nodig en mogelijk het landschap versterken ten behoeve van akkervogels

Omschrijving: In samenwerking met Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG), de Capreton, en Sovon worden kansrijke gebieden voor verbeteringen t.b.v. de patrijs geteld. Vanuit de provincie (SLG) zijn er middelen beschikbaar voor de aanleg en het versterken van landschapselementen waarmee het biotoop voor akkervogels (patrijs, maar ook veldleeuwerik, kneu, gele kwikstaart, etc.) verbeterd en uitgebreid kan worden. De akkervogelwerkgroep ontvangt een vergoeding voor de patrijzentellingen. Hier wordt een passend doel voor uitgedacht.

Contactpersoon: Hanneke Verheul

Verantwoordelijk bestuurslid: Harry Kolman

Kosten: €540,-

Baten: €540,-

4.4 Werkgroep Poelen

Doel: Realiseren en onderhouden van voldoende poelen in Bommelerwaard om kansen te bieden voor amfibieën en te zorgen voor meer biodiversiteit.

Omschrijving: Poelen zijn belangrijk voor de ontwikkeling (eieren en larven) van amfibieën. In samenwerking met SLG en bewoners worden geschikte locaties gezocht voor nieuwe poelen en/of bestaande poelen in een betere conditie gebracht. In 2023 wordt de poel in Nieuwaal geoptimaliseerd. Tevens wordt in overleg met provincie en gemeente besproken op welke wijze de poel in de uiterwaard van Gameren gehandhaafd kan blijven.

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken

Contactpersoon: Gerard Terpstra

Kosten: €500,-

Baten: n.v.t.

4.5 Salamandertrek

Doel: Het veilig laten oversteken van kamsalamanders tijdens de trek.

Omschrijving: Het betreft de trek van de kamsalamander op de dijk in het dorp Gameren. Er wordt door een vrijwilliger van NWB jaarlijks in het voorjaar een barrière op het dijktracé aangebracht. NWB wil in samenwerking met gemeente en Waterschap een structurele oplossing bespreken en realiseren middels een ondergrondse doorgang.

Verantwoordelijk bestuurslid: Ton van Balken

Contactpersoon: Gerard Terpstra

Kosten: geen

Baten: n.v.t.

4.6 Projecten biodiversiteit

Doel: Het bevorderen van biodiversiteit in diverse gebieden.

Omschrijving: NWB wil projecten starten en/of ondersteunen die de biodiversiteit bevorderen.

- De Natuurwacht onderzoekt de mogelijkheid een agrarisch grasperceel van 1,5 ha te pachten in Velddriel. Op deze kavel kunnen maatregelen genomen worden t.b.v. insecten en (akker)vogels. De landbouwfunctie kan dan omgezet worden in een natuurfunctie. Plan is tevens om mee te werken aan een klompenpad op dit perceel.
- Op verzoek advies geven bij de aanleg van een 'bos' in Ammerzoden, op initiatief van een lokaal bedrijf.

Naast deze projecten neemt de Natuurwacht deel aan het tot stand brengen van het biodiversiteitsplan van de gemeente Zaltbommel. Ook is er regelmatig overleg met het Waterschap over het verbeteren van het maaibeleid.

Verantwoordelijk bestuurslid: Dirk Muller

Kosten: kosten voor kavel Velddriel in 2023 nog niet bekend

Baten: n.v.t.

4.7 Natuurbelangen bij Ruimtelijke Ordening

Doel: Behartigen van natuurbelangen bij Ruimtelijke Ordening

Omschrijving: Het onder de aandacht brengen, bij de gemeenten en natuurorganisaties, van natuurbelangen* bij Ruimtelijke Ordening Projecten.

Te bereiken door:

- In gesprek gaan met de gemeenten (Zaltbommel en Maasdriel)
  - o Met de 'groene ambtenaren'
  - o Met de verantwoordelijke wethouders
  - o Met de Omgevingsdienst Rivierenland
  - o Inspreken gemeenteraadsvergaderingen
- Actief deelnemen aan klankbord/inspraak groepen
- Gevraagd en ongevraagd adviseren, deze advisering afhankelijk van het onderwerp te verdelen onder bestuursleden en/of daarvoor aangewezen leden/deskundigen.

* Zoals Steenuilen, Kleine marters, Vleermuizen, Flora, Gebieden....

Verantwoordelijk bestuurslid: Voorzitter (Harry Kolman)

Kosten: n.v.t.

Baten: n.v.t.

5. Natuurstudie

5.1 Werkgroep Vlinders

Doel: De werkgroep Vlinders Bommelerwaard heeft als doel om vlinders te bekijken en te inventariseren in de Bommelerwaard.

Omschrijving: De soorten vlinders en aantallen daarvan worden geteld in De Lieskampen, De Arkenswaard en de Hedelse Bovenwaard. Er wordt geteld volgens de methode van de Vlinderstichting en de gegevens worden ook met de Vlinderstichting en terreinbeherende organisaties gedeeld. Er worden vlinderexcursies in de Bommelerwaard georganiseerd. Desgewenst wordt daar een deskundige voor ingehuurd.

In 2023 zal het project 'Vlinders in de klas' voortgezet worden op verschillende basisscholen in de Bommelerwaard.

Verantwoordelijk bestuurslid: Lot Tönis

Kosten: €150,- voor vijf lespakketten voor het project 'Vlinders in de Klas'.

Baten: €75,- (vijf lespakketten): bijdrage van de scholen.

5.2 Werkgroep Planten

Doel: Creëren van een totaalbeeld van de flora in de Bommelerwaard

Omschrijving: De werkgroep planten bezoekt natuurgebieden in de Bommelerwaard en houdt bij welke soorten ze daarbij tegenkomen. Ze gebruiken daarvoor waarneming.nl. In 2023 zullen inventarisatieavonden georganiseerd worden.

De komende jaren gaat de werkgroep planten een inventarisatie doen in de Lieskampen. Er wordt daarbij gekeken naar de effecten van gefaseerd maaien op de aanwezige flora.

Verantwoordelijk bestuurslid: Dirk Muller

Kosten: €50,-

Baten: n.v.t.

5.3 Werkgroep Vogels

Doel: Creëren van een totaalbeeld van avifauna in de Bommelerwaard

Omschrijving: De werkgroep vogels voert inventarisaties uit in natuurgebieden in de Bommelerwaard en publiceert de resultaten in het magazine van de Natuurwacht. De afgelopen jaren is er steeds meer aandacht voor vogels in de Bommelerwaard (via inventarisaties, beschermingswerk, etc.), in 2023 zal daarom gekeken worden hoe de taken van de groep meer geformaliseerd kunnen worden.

In 2023 zullen de vogels geïnventariseerd worden in de uiterwaarden en wateren rondom Alem. De werkgroep zal ook meetellen voor de Vogelatlas Bommelerwaard (zie 5.6).

Aan de Sint Maartenskerk hangen enkele gierzwaluwnestkasten die aan vervanging toe zijn, de Natuurwacht wil met de (nieuwe) eigenaar van de kerk dit oppakken.

Via de poelenwerkgroep is de Natuurwacht betrokken bij het onderzoeken van de mogelijkheid een oeverzwaluwwand te plaatsen bij een poel in Nieuwaal, mogelijk wordt hiervoor een bijdrage van de Natuurwacht gevraagd.

Verantwoordelijk bestuurslid: Arnout de Mooij

Kosten: €400,- voor gierzwaluwnestkasten.

Baten: n.v.t.

5.4 Werkgroep Kleine Marterachtigen

Doel: De werkgroep Kleine Marterachtigen heeft als doelen: de verspreiding van alle marterachtigen te monitoren, zowel de kleine (Wezel, Hermelijn en Bunzing) als de grote (Boommarter, Steenmarter en Das); aanspreekpunt zijn voor meldingen in de Bommelerwaard; het onderhouden van contacten met beide gemeenten, provincie, organisaties, etc.; bewoners van de Bommelerwaard bekend maken met de aanwezigheid van deze dieren. En passant is er aandacht voor andere zoogdieren.

Omschrijving:

Activiteiten 2023:

- inventariseren/monitoren/verslag doen over marters binnen de Bommelerwaard
- citizen science: camera op het erf; contact zoeken met erf-eigenaren steenuilenkasten, onder de aanname dat daar ook potentieel geschikte omstandigheden voor de wezel zijn.
- dassen: verspreiding (uitbreiding), aantallen en voortplantingssucces in kaart
- betrekken/informeren leden en eigenaren potentiële leefgebieden marters
- betrokkenheid RO kwesties aangaande marters
- biodiversiteitsplan Zaltbommel: inbrengen kansen en knelpunten
- contact onderhouden met landelijke werkgroep kleine marters en Zoogdiervereniging
- Martermaand 2023 (oktober): publiekswerkshop
- Aanschaf van 2 camera's en toebehoren.

Verantwoordelijk bestuurslid: Harry Kolman; na instemming benoeming tot algemeen bestuurslid: Arnout de Mooij

Kosten: €800,-

Baten: n.v.t.

5.5 Werkgroep Natuurwandelingen

Doel: Creëren van een totaalbeeld van de flora, fauna en paddenstoelen in de Bommelerwaard

Omschrijving: De werkgroep inventarisatie organiseert wandelingen in natuurgebieden in de Bommelerwaard en houdt bij welke soorten ze daarbij tegenkomen. Ze gebruiken daarvoor waarneming.nl. In 2023 zullen diverse wandelingen in de omgeving worden georganiseerd. Het doel is verder genieten van de natuur en elkaar te enthousiasmeren voor de verschillende soortgroepen.

Verantwoordelijk bestuurslid: Dirk Muller

Kosten: geen

Baten: n.v.t.

5.6 Vogelatlas

Doel: Inventarisatie van broedvogels en wintervogels in de Bommelerwaard. Resultaten worden uitgegeven in boekvorm in 2025.

Omschrijving: Van 2022 tot 2025 worden de broedvogels en wintervogels geteld in alle kilometerhokken van de Bommelerwaard. De tellers worden op de hoogte gehouden van de resultaten via nieuwsberichten op de website, e-mail, en door het organiseren van een of twee bijeenkomsten per jaar. In 2023 zullen extra inventarisaties uitgevoerd worden voor roofvogels en uilen. Deze tellingen zullen gezamenlijk afgerond worden op een nog nader te bepalen locatie.

Voor het bredere publiek wordt aandacht gegeven aan de atlas via de sociale media, website, en via persberichten. Waar mogelijk lenen de extra inventarisaties zich ook voor een breder publiek dan de tellers voor de atlas.

De resultaten zullen uiteindelijk in boekvorm uitgebracht worden (voor verkoop). De kosten zullen pas in 2025 genomen worden, maar we reserveren alvast een bedrag voor de drukkosten. Dit is een indicatie en kan gezien worden als een maximum netto te besteden bedrag. Als de kosten hoger uitvallen, kan bijvoorbeeld geprobeerd worden om deze met (verdere) sponsoring te dekken.

Contactpersoon: Cassandra van Altena en Arnout de Mooij

Verantwoordelijk bestuurslid: Cassandra van Altena

Kosten: €380,- voor bijeenkomsten (inclusief bijeenkomsten rond extra inventarisaties);
€10.000,- reservering voor het boek

Baten: n.v.t. (voor 2023)